

**Philippi Ecclesiae Eystettensis XXXIX. Episcopi. De
Eivsdem Ecclesiae Divis Tvtelaribvs. S. Richardo. S.
Willibaldo. S. Wvnibaldo. S. Walpvrga. Commentarius
nunc primum evulgatus**

Philipp <Eichstätt, Bischof>

Ingolstadii, 1617

XXI. De Cancellariatu Academiæ Ingolstadiensis, quo Episcopi
Eystettenses perpetuô funguntur, & de iuramentis quibusdam Academicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70477)

gua publicavit, vt & postero anno quinque alias de venerabili Eucharistia Sacramento, vbi doctè, acuratè & neruosè, rem contra hæreticos gerit, refutatis eorum commentis & pseudologiis. Dicitur etiam alia euulgasse.

Dei hoc ipso tempore Eychstadij in spiritualibus Illustrissimi Præsulis Vicarius & ad S. Willibaldū Canonicus, Dominus *Adamus Gerich*, SS. Theologiæ Doctor, eiusdemq; antea in Academia Ingolstadiensi Professor, vir in Theologicis eximiè eruditus, qui reformatandis cleri moribus & diuino cultui per diocesis propagandæ impigrè insistit. Deus tam benè & tam laudabiliter cœptis clementer aspiret.

CAPVT XXI.

De Cancellariatu Academia Ingolstadiensis, quo Episcopi Eystettenses perpetuò funguntur. Et de iuramentis quibusdam Academicis.

 Lim apud Catholicos, cum Academia nouè instituerentur, semper simul Illustri alicui personæ munus Cancellarij ab Academia conditore cum Pontificis Maximi assensu demãdabatur. Hinc Academia Viennensis Cancellarium agit Præpositus Templi cathedralis seu omnium Sanctorum Tubingensis, Præpositus S. Georgij. Heidelbergensis, Præpositus S. Spiritus. Friburgensis, & Basileensis, Episcopus Basileensis. Lipsiensis, Episcopus Merseburgensis. Francofordiensis ad Oderam, Episcopus Brandeburgensis. Oxoniensis in Anglia, Archiepiscopus

k 3

Ebor-

Eboracensis. Cantabrigiensis, Episcopus Roffensis, & Academia Ingolstadiensis Episcopus Aichstadianus, in cuius Dioecesi ciuitas Ingolstadiensis sita est. Quid munus hoc Cancellarij Academici ambitu suo complectatur, qualisque sit dignitas, docuerunt iam olim Incolyæ Iuridicæ facultatis Professores in Academia Ingolstadiensi, nempe anno M. D. XXVIII. in quodam Consilio typis excuso, cui titulum fecerunt: *Consilium super iuribus & præminentiâ Cancellariatus Studij alicuius generalis; pro Reuerendo Patre & Domino, D. Paulo de Oberstein Proposito Viennensi, & eiusdem Studij Cancellario.* Cui Consilio Ioannes quoque Eckius subscripsit, addita de Cancellariatu Academico nec indocta, nec ineleganti dissertatiuncula. Omissis autem aliis, quæ prædicti Doctores copiosè & eruditè disputant, audiamus eorundem secundam, tertiam & quartam Conclusiones.

II. Quia Ecclesia Dei multum interest, gymnasia publica & studia priuilegiata erigi, rectè summus Pontifex Cancellarios suos illis præficit, qui nomine suo super promotiones intendant, ne passim indigni, & infideles docendi auctoritatem & magisterium consequantur, & emittantur in oues dominicas, pro ducibus & pastoribus Lupi rapaces.

III. Cancellarius à summo Pontifice Gymnasio alicui priuilegiato datus, sicut propter commissionem Vicarius seu legatus eiusdem summi Pontificis rectè dicitur, atq; in magna constituitur dignitate & officio, ita propter commissionis exercitium circa Gymnasium tale perpetuo habendum, speciale nomen iuste sortitur, ab aliis commissariis Apostolicis per hoc discernendus.

IV. Quemadmodum ergo talis Cancellarius debet & tenetur commissionem sibi factam, & auctoritatem acceptam diligenter

diligenter exequi; ita & praeminentia, iuribus, & prerogatiuis, inde sibi competentibus, potest sine cuiusquam iniuria gaudere atque liberè uti.

Est ergo Cancellarius, ex sententia horum doctorum, vicarius & quasi legatus summi Pontificis, ad hoc praecipuè cõstitutus, vt aduigilet, ne indigni & inepti ad honores & gradus Academicos euehantur, non sine graui Ecclesiae orthodoxae damno. Quocirca Candidatorum examinibus non tantum possunt, sed & debent interesse, quantum quidem est ex prima Cancellariatus Academici institutione; tamen si multis locis nec Cancellarij nec eorum Vicecancellarij examinibus interfunt; sed totam rem committunt fidei & iudicio Professorum eius Facultatis, à qua Candidatus gradum poscit, qui eundem, finito examine, Cancellario sistunt. Et vt Cancellariam aperiat rogant. Possent ipsi etiam per se, vel per suos Procancellarios omnes gradus & honores Academicos conferre; vt fit in nonnullis Academiis, sed consuetudo iam multis locis obtinuit, vt honores Academicos, Magisterium inquam Philosophicum, Doctoratum Theologicum, Iuridicum, Medicum, Professor aliquis à collegio proprio deputatus conferat; prius tamen petita & impetrata licentia à Cancellario, vel Vicecancellario hac enim non obteuta, nemo ad superiores scientiarum gradus euehi potest; cum que Professores quidam Academiae Viennensis nonnullos Academicis honoribus insignire tentassent, partim inscio, partim etiam inuito, & reluctante Viennensi Cancellario, Ingolstadiani Professores Iuris in Concilio supra nominato, probarunt & definaerunt, huiusmodi promotiones prorsus irritas & inanes censeri debere; neque in Do-

ctoribus

is in Metzradli. Sed aut error in reposit in
ad Carolam Magnum non spectat; cum certum
in Magnum. Anno redemptoris DCCCX
ibe. Credibilis est pertinere ad Carolum
tingentesimo et octogesimo secundo, sec
inum; nisi quis extrito unico centena
uocet ad annum Christi DCC LXX
Francia regnabat Carolus Magnus.
nilius apparet.

ctoribus vel Magistris numerandos, qui hac via ad hos gradus adspirassent.

Et quamuis omnes Tituli & honores Academici sint absolutè loquendo in manu & potestate Cancellarij, consuetudine tamen & vsu multarum Academiarum receptum est; vt Baccalaureatu Philosophico, & Baccalaureatu Theologico tam *Biblio*, quàm *Formato* decorentur qui petunt, licet non petita facultate à Cancellario, cui vsus supremos duntaxat scientiarum honores & titulos reseruauit; cui etiam omnes Candidati honorem & obseruantiam iure iurando promittunt, & qui Theologici Doctoratus coronam postulant, inter cætera, hoc itidem iurant, se, quoties opus fuerit, Cancellario *fideliter & veraciter perhibituros testimonium*, de moribus & doctrina eorum, qui summa Theologiæ laurea exornari concupiscunt. Nec tamen Cancellarij, præsertim si sint principes, quales in Germania Episcopi nostri, munus hoc per se, saltem ordinariè, obire consueuerunt: sed habent Procancellarios, quibus vices suas demandant. Id videre est in nostra Academia, vbi semper vnus ex Professoribus Theologiæ agit Procancellarium Reuerendissimi & Illustrissimi Præsulis & Principis Eystettensis, perpetui Cancellarij nostri; quo munere functi iam olim clarissimi viri, *Ioannes Eckius, Martinus Eisengrinus, Albertus Hungerus*, & hodie *D. Petrus Stenartius*, & iste Procancellarius simul est **Canonicus** cathedralis Ecclesiæ Eystettensis, suamque in choro stationem habet, licet non in Capitulo, vt nec in Calendario, in quo singulis annis Canonicorum cathedralium nomina & stemmata representantur. Habuit autem Academia nostra à *Wilhelmo* Episcopo, primo Cancellario,

Quel saluo multis annis, (et forsitan ab exordio Academiae fuit) ~~Canon~~ Canonice Cathedralis Ecclesiæ Eystettensis. Dixi, saluo fuit, quia post discessum D. Stenartij ex Academia procuratoris a Canonice sciunt est; illo in D. Leonem Henzelium, hoc, ad D. Johannem Fornerum delato.

rio, ad hæc vsq; tempora Cancellarios nouenos quasi nouem Musarum eorum; ita vt hodiernus Reuerendissimus & Illustrissimus Princeps *Ioannes Christophorus à VVesterstetten* sit nonus; cui de nostris annis Deus augeat annos.

Mentio iuramenti, quod Cancellario à Candidatis præstari solet, reuocat mihi in memoriam iuramentum, quo se obligant, qui supremos in Theologia, Iurisprudentia, Medicina & Philosophia honores appetunt. Lutherus & Lutherani sub quinti Evangelij sui primordia perpetuò ad futurum Concilium prouocabant, Concilium, Stentoreis vocibus intonabant. Concilio se aut staturos aut casuros promittebant. At ubi res eò venit, vt iam Concilium indicendum & congregandum esset, tunc apparuit; quo animo ad Concilium appellarint. E vestigio enim resilire, & Concilium indictum horrificis boatibus ad inferos vsq; damnare cœperunt, editis in eum finem plurimis, qua Latinis, qua Germanicis libellis, chartis que & picturis famosis in vulgus absq; numero & modo dispersis; vt hominum cogitationes à Concilio toties & in speciem tam ardentè expetito auerterent.

Inter cætera, euulgauit Lutherus anno Domini M. D. XXXVII. breuem libellum hoc titulo: (exstat Tom. IV. Lat. Ien.) *Cur & quomodo Christianum Concilium debeat esse liberum: Item de coniuratione Papistarum.* In hoc opusculo ad id vnum incumbit Lutherus, vt omnes absterreat, ne ad Concilium indictum eant, vel eidem doctrinam suam subiiciant. Qua de causa verò? Quia non est *concilium liberum.* Cur nõ liberum? quia *Doctores, Notarij, & Episcopi, qui interfuturi sunt, iu-*

rarunt in verba & placita Papa, ita ut ne latum quidem unguem inde abscedere possint; nisi tanquam periuri diris denoueri velint: Hoc ut probet Lutherus, profert formulas iuramentorum, quibus se obstringunt Magisterio aut Doctoratu insigniendi, deinde Notarij & Tabeliones, quando solenni ritu ad istud publicum officium inaugurantur. Denique Episcopi, quando eliguntur, & postea à summo Pontifice confirmantur. Ex his iuramentorum formulis apertè colligi ait, nihil cum Papistis effici posse, utpote, qui tot Sacramentis Papa obligatissimi sint, nec contra doctrinam eius mutire audeant.

Omissis aliis iuramentorum formulis de Academico iure in rando duntaxat agam: Id Lutherus, in Academia Ingolstadiensi, & in aliis quibusdam, in hunc modum his conceptis verbis præstari scribit.

Ego N. Scholaris Ingolstatensis Eystetensis diocesis, ab hac hora in antea fidelis & obediens ero B. Petro, sanctæ q. Apostolica Romana Ecclesia, & Domino nostro Domino Paulo III. ac eius successoribus canonicè intratibus. Non ero in consilio, cōsensu, tractatu vel factu, ut vitam aut membrum perdant, seu quod contra alicuius eorum personam, vel in ipsorum aut Ecclesia eorundem, seu sedis Apostolica auctoritatum, honorum, priuilegiorum, vel Apostolicorum statutorum, ordinationum, reservationum, dispositionum seu mandatorum derogationem vel præiudicium machinationes, vel conspirationes fiant. Et si, ac quoties aliquid horum tractari sciuerō, id ne fiat pro posse impediam, & quando commodè potero, eidem Domino nostro, vel alteri, per quem ad illius notitiam peruenire possit, significabo. Consilium, quod mihi per se, vel per nuncios, seu litteras credituri sunt, ad eorum damnum nemi nipiandam, ad defendendum vel retinendum Papatum Romanum, & regalia S. Petri, contra omnem hominem adiutor ero.

ero. *Autoritatem, Priuilegia & Inra, quantum in me est, potius adaugere, & promouere, statuta, ordinationes, reservationes, dispositiones, & mandata huiusmodi obseruare, & eis intendere curabo. Legatos sedis Apostolica honorifice tractabo, & in suis necessitatibus adiuuabo. Hereticos, & Schismaticos, & qui alicui ex Dominis nostris & successoribus praedictis rebelles fuerint, pro viribus persequar & impugnabo. Sic me Deus adiuuet & hac sancta Dei Euangelia.*

Ita formula Iuramenti à Luthero prolata. At dubito num candidè & sincerè. I. Quia hanc formulam iurandi non inuenio in antiquis Actis Collegij Theologici, aut Philosophici. II. Quia hodierna formula, & quam ego iam à XXX. annis semper vsurpari video, longè est alia, quæ infrà verbatim recitabitur. III. Quia Lutherus admiscet nonnulla, quæ spiritum Lutheranum satis perspicuè respiciunt, vt est nominatim illud: *Ad defendendum & retinendum Papatum Romanum & Regalia S. Petri contra omnem hominem adiutor ero.* Sed esto: nullam fraudem commiserit Lutherus in hac recitanda nobisque exhibenda iuramenti formula. Omnia salua sint, germana, & genuina. Quæ Luthero tanta furendi & maniaci instar, debacchandi causa? An quia nullum Academicum iuramentum ferre potest? Atqui ipsemet, etiam sua in promotione Doctorali iuramentum præstitit; cuius vi se adactum esse, vt verbum Dei purè (scilicet) doceret, non semel testatur, vt & Encomiastes eius Matthæsius in suis de Luthero concionibus.

Deinde an non à Lutheranis Magistellis & Doctorculis iuramentum exigitur? In Pseudoiubilæo, anno M. DC. II. à Wittebergicis Academicis celebrato, laurea magistrali insigniti sunt LXIV. quæ iuue-

nes, qua viri iam prolixo & denso barbitio spectabiles & formidabiles. Quid ab illis ante laurum impostam exactum? Audi. *Expresse & sanctè promittetis vos velle constanter amplecti consensum Ecclesia Catholica Dei traditum in Symbolo Apostolorum, Nicano & Athanasiano, ac comprehensum in Confessione huius Ecclesia exhibita Imperatori in Conuentu Augustano anno M. D. XXX.* Academia ergo Wittebergeni fas erit suos adigere, si non vt iurent, saltem vt sanctè & expresse promittant, se Lutherum & Lutheranismum defensuros; & non licebit Catholicis Academiae Iuramentum à Candidatis exigere, quo se ad sedis Apostolicæ fideique auitæ defensionem & propugnationem obstringant? Scilicet Lutherani de Lutheranismum muniendo diligentissimè circumspicient; neque se eam ob industriam culpari patientur: & Catholici de Catholicismo stabiliendo nullam cogitationem suscipient, & si suscipiant, acerbissimè à Lutheranis linguis ac calamis flagellabuntur, Lutherusque ceu Furiarum stimulis exagitatus, millena conuicia & opprobria ex immundis suis faucibus eruclabit?

Præterea, an non Wittebergeni Academia Doctores suæ Theologiæ hac pollicitatione obligat? Et quamuis in ipsa formula verbū iurandi non appareat, appareat tamen in Titulo, qui est: *Formula Iuramenti.*

Ego N. promitto Deo aeterno Patri Domini nostri Iesu Christi, conditori generis humani, & Ecclesia sua, cum Filio & Spiritu sancto, me Deo iuuante, fideliter seruiturum esse Ecclesia in docendo Euangelio, sine vllis corruptelis, & constanter defensurum esse Symbola, Apostolicum, Nicanum & Athanasianum, & perseueraturum esse in consensu doctrinae, comprehensæ in Augustana confessione, qua per hanc Ecclesiam
exhi-

exhibita est Imperatori, anno M. D. XXX. & latius explicata in eiusdem Confessionis Apologia, Smalcaldicis Articulis, Catechismis Lutheri, & libro Concordia, anno M. D. LXXX. publicato, quibus scriptis omnibus manu & corde subscripsi. Et cum incident controuersiae difficiles & obscurae, non solus, non temerè, sed re deliberata cum aliquibus senioribus, qui docent Ecclesias, retinentes doctrinam Augustanae Confessionis, secundum normam & regulam verbi diuini, atque Christianae fidei pronuntiabo. Ita me Deus adiuet.

Ecce hic expressa promissio Deo fit, atque ad eò votum suscipitur, de tuenda & propugnanda Confessione Augustana, de eiusdem Apologia; de Catechismis Lutheri, de Articulis Smalcaldicis, de libro Concordiae, quae omnia sunt Lutheranismi quasi bases & fundamenta. Cur Catholicis Academiis integrum non sit, eos, qui Academicis honoribus insigniri cupiunt, obstringere iuramento, quo spondeant, se & Deo, & Ecclesiae orthodoxae; Christi; que in terris Vicario fideles & morigeros semper fore? Non video certè cur hoc Catholicis non liceat; liceat autem Lutheranis; nisi quia Lutherani omnia sibi, Catholicis nihil licere volunt. Si Luthero aetas protracta fuisset vsque ad formulam profitendi fidem à Pio I V. Pont. Max. praescriptam, quae criminationum plaustra non aduexisset & exonerasset? Quibus verborum boati- bus in Pontificem & Pontificios nõ detouisset, cum iam tot maledicta in utrosq; euomuerit, ob iuramentum Pontifici praestitum; verum an fictum; an decerno: verum enim & genuinum hodieq; vsitatum inferius adscribam.

Sed Lutherus acutè vidit, quo consilio candidatis orthodoxis hoc iuramentum proponatur: cum lon-

gè plures reperiantur Doctores, quàm Episcopi, inquit Lutherus, regnent q̄ in scholis publicis, in Templis & concionibus, sint q̄ Episcoporum Officiales & Vicarij, principum & liberarum Ciuitatum Consiliarij, facile viderunt, si eos obnoxios haberent, eorum opera totum Imperium se oppressuros esse, quod & factum est. Hoc totum quod Lutherus medicissimè de Catholicis deblaterat, verissimè de Lutheranis affirmauero; quorū consilium in huiusmodi promissionum, & iuramentorum exactione non est aliud, quàm vt & vrbes & aulas, & templa & scholas, Luthero addictis Doctoribus impleant, & Lutheranismō totum Romanum Imperium, oppressis orthodoxis, inquinent.

Addit Lutherus. Vnde meritò superiore sæculo nomen Doctorum tam fuit inuisum, vt si vir nobilis Doctoratum recepisset, planè degener existimaretur, hodie q̄ in plerisque ciuitatibus in senatum non leguntur. Si superiore sæculo nomen Doctorum inuisum erat ob iuramentum præstitum, oportet Lutheranos quoque Doctores inuisos atq; exosos esse, quia & ipsi iuramentum seu promissionem faciunt; tantum hoc est discrimen; quod nostri iurant Papæ & Papatui, vt Nouatores loquuntur; isti, Luthero & Lutheranismō, qui statutorum suorum & deliriorum, quæ suis præscripsit, longè rigidior exactor erat, quàm vllus Papa: nam si quem vel modicè aduersus doctrinam suam mutire videbat, illi aut ad Garamantas abeundum, aut assentiendum erat; non dabatur tertium, vt nec hodie datur, quando quis potentioris alicuius præconis somnia non statim adorat.

Cæterum superiore sæculo, hoc est, illo, quod Lutherum antecessit Doctoris nomen fuisse inuisum, & id

id quidem propter iuramentum de fide Pontifici seruanda, vanissimum commētum est; nam ex antiquis illis Academiis Parisiensi, Bononiensi, Oxoniensi, Salmanticensi, aliisque, turmatim Doctores prodibant: quod vt alia taceam, liquidum fit ex Conciliis Constantiensi & Basileensi, ad quæ maxima Doctorum multitudo cum Episcopis aliisque Prælatiſ Ecclesiasticis confluxerat. Neque aliarum nationum Nobiles aut piger aut pudet Doctoratus insignia capessere: vt nec olim Germanos pigebat, aut pudebat, quorum plurimi nobilissimis familiis progeniti cum generis claritudine Academicorum quoque stemmatum & dignitatum honores coniungebant. Nunc alia sunt tempora, & ideo alij mores: nam quod Lutherus dicit; *Doctores hodie in plerisque ciuitatibus non legi in senatum*, id nimis hyperbolicum est; nam vt in quibusdam vrbibus à Senatu arceantur, at hoc non fit in plerisque, vt notum est, & qui arcent, non arcent, quod Doctoratum aspernentur, sed alias sui facti causas habent, quas vel commemorare vel discutere non est meum. *Velle suum cuique est, nec voto viuatur vno.* Caterum hoc quidquid est dignitatis, quod quædam vrbes Doctoribus detrahunt, abundè compensatur aliunde; nam in Conciliis & Consiliis, curiis & prætoriiſ Principum, Doctores plerumque sunt primi, aut inter primos.

Mox Lutherus Tartarea aura afflatus crepat *bestias & belluas Romanas, fures, latrones, pestilentes proditores, & proditorum subproditores, vel ipso Iuda sceleratiores. Tyrannos, Antichristos, Antichristi satellites & ministros, fictitium Petrum & Simonem Magum, qui Romæ amplissimum patrimonium possideat, mendaciis, periuriis, latroci-*
niis.

*niis, homicidiis & veneficiis quasitum, & ex meris furtis, rapinis & sacrilegiis constat. Verum hæc & his similia, maledicentiæ spicula vibrare, tam nullius est artis, quàm est nullius ingenij & laboris, ad quæ iacienda, & emittenda nihil aliud requiritur, nisi frons effrons, lingua effrenata & ad quiduis expedita, calamusque erubescere nescius, quidquid tandem papyro illinat, qui pro grandifona sua maledicentiâ candidatum hoc iuramentum præstantem ita affatur. *O teter quater miserum, sceleratum & desperatum, qui ita iuras. O infelices parentes tuos, qui suis te facultatibus & sumptibus in hoc aluerunt, ut anima tua salutem tam impiè deuoueres, sed hoc & omnia alia, quæ ibidem Lutherus declamitat, retorquere licet in Lutheranum Candidatum; qui se ad defensionem, Lutheri & totius Lutheranismi obligat. O teter quater miserum, sceleratum & desperatum qui ita iuras: hoc est, qui iuras te semper secuturum & defensurum Confessionem Augustanam, librum Concordiæ, Catechismos Lutheri, & nescio quæ alia fanaticorum Enthusiastarum deliramenta; nam quod de tribus Symbolis Apostolico, Nicæno, & Athanasiano additur, id nihil aliud est, nisi mantelum quo turpitudinem iuramenti nonnihil operire tentant; ne si nullo velo tegatur, è vestigio in omnium oculos incurrat: quam enim symbola hæc Lutherani egregiè defendant, & contra omnes aduersarios facta tecta præstet, id inde elucescit; quod si non omnes, certè multos horum symbolorum articulos hæreticis suis sordibus foedissimè collutilant. O infelices parentes tuos, qui suis te facultatibus & sumptibus in hoc aluerunt, ut anima tua salutem tam impiè deuoueres. Si enim hoc (Lutheranum) iuramentum conseruare uoles, contra Christum pro Antichristo**

fo militabis, Sacramenti, quo in baptismo initiatus & obligatus es, proditor factus: Dixisti enim te renunciare, atque adeo perpetim renunciaturum Diabolo; & istud promissione edita firmasti: & nunc nō modò contrarium agis, sed & directè Diabolo te tradis, & quasi immolas, dum polliceris te Lutheranae doctrinae sectatorem, patronum & propugnatorem perpetuum fore, quae doctrina ab alio Magistro non venit, quàm à capitali salutis nostrae hoste, put apertè testatur Lutherus, saltem quoad doctrinam de Missa, quam à Diabolo sibi traditam & dictatam esse, palam & liberè professus est in libro de Missa angulari. Idem de cæteris Lutheranae synagogae placitis credere quid vetat? Imò nil vetat, sed omnia potius clamant, ea ex eodem fonte fluxisse; ex quo fluxit dogma de Missa. Quare expergiscere tandem, ô Lutherane Candidate, Doctor, Magister, & quanto in periculo verseris, vide, penitentiam age, Deum q̄ precare, ut edicto suo pratorio te in integrum restituat, & iuramentum tam sceleratum aboleat, atque aeterna obliuione obruat.

Vide autem, quantus cauillator vel potius criminator sit Lutherus. Promittit in formula iuramenti Candidatus se Pontificem & iura eius contra omnem hominem defensurum. Exclamat Lutherus. *Etiame contra Christum ipsum? nam & is, ut verus Deus; ita & verus homo est.* Minimè, mi homo, quia Christus homo, nihil vnquam, contra Pontificem, iniuste acturus est, non est ergo periculum, ne quis contra Christum, Papam tueri cogatur. Nec promittitur, absolute defensio aduersus omnem, hominem; sed aduersus omnem, illum, qui Papam, & ius Papae iniuriose aggressurus, & per nefas inuasurus sit.

fit. Itaque criminatio est, quod Lutherus dicit: *Si Doctor Papisticus iuramentum praestiteris Principi vel Republica, qui habeant aliquid contra Papam, tunc aut prodet Dominum suum, aut violabis hoc iuramentum.* Nihil minus, o clamator: nam qui iurat principi fidelitatem, is tacite subintelligit vel aperte exprimit hanc conditionem: *Salua religione, & iustitia.* Itaque si quis Princeps vel Respublica controuersiam habeat cum Pontifice, quoad dogmata religionis, quid facto sit opus, per se manifestum est. Si contentio sit & quidem iniusta, de bonis temporalibus, iterum liquet, quid amplectendum, quidq; fugiendum sit. Minimè ergo oportet, ut Doctor tali iuramento adstrictus aut fiat sui principis proditor, aut periurus, ut delirat Lutherus. Nec mendaciis, nec dolis, nec fraudibus Papa defendetur; nec iuramentum talem defensionem exigit; quia non exigit nisi honestam & licitam; & qualis à bono viro adhiberi potest, illa conscientia, existimatione & fama.

Verùm ut verbis compendium fiat, non dolet Lutherus iurari; dolet Pontifici iurari: hoc illi intoleranda crux est; hoc, immane cordolium. Sibi & suis foctæ, si vel mille iuramenta iurari videat, non exardescet, multò minus insaniet, sed bonum factum interpretabitur. Nunc dimisso Luthero vide & lege iuramentum hodie vsitatum & candidatis Magisterij vel Doctoratus proponi solitum, ut eo sese obligent: nam Candidatos hunc in modum affatur Notarius Academicus:

Ornatissimi Domini Candidati antequam ad ulteriora procedatur, iurabunt singuli ad manum Magnifici Domini Rectoris, in formam sequentem.

Ego

Ego N. scholaris Academia Ingolstadiensis, Eystettensis Diæcescos ab hac hora à Christiana Catholica fide non desiciam, & omnia, ac singula, qua in Bulla Pij IV. in quam nuper iuravi, continentur, constanter vsque ad extremum vita spiritum me per gratiam Dei seruaturum promitto, spondeo, ac iuro.

Inuidiosissimum item Imperatorem nostrum Dominum Matthiam I. & successorem eius quemlibet, ritè ad præscripta Bulla aurea electum, caput Imperij agnoscam, ab eoque non desiciam, caueboque perquam diligenter in negotiis, & causis omnibus, ut à crimine læsæ maiestatis absim. Legatos quoque utriusque tam Ecclesia, quam Imperij Monarcha honorificè tractabo, & decentem illis honorem impendam. Non ero in consilio, causa, tractatu, vel factu, ut vitam, aut membrum perdat. Neque persuaderi me patiar, ut cum Imperij hostibus coniungar, aut Imperatoria Maiestati palam reclamantibus inuoluar.

Quilibet ad manum Magnifici Domini Rectoris dicat:

EGO IURO.

CAPVT XXII.

De morte, scriptis, festo & Reliquiis
S. Willibaldi.

Mror, Trithemium in opere de viris Illustribus Ordinis S. Benedicti bis posuisse Willibaldum, quasi geminum crediderit; semel lib. 2. cap. 25. his verbis. *Willibaldus Monachus & Presbyter, discipulus B. Bonifacij Moguntini Archiepiscopi & Martyris, vir in diuinis scripturis eruditus, & secularium literarum non ignarus, ingenio clarus, & disertus eloquio: non mi-*